

Ісламознавство

Анотація. Ісламознавство є невід'ємною частиною дисциплінарного релігієзнавства. Курс має забезпечити аспірантів відповідним системним знанням з питань історії та сучасних проблем ісламу, що має сприяти формуванню адекватного розуміння сутності ісламського віровчення.

Кількість кредитів: 4

Викладач: к. філос.н., доц. Шавріна Ірина Валентинівна

Мета навчальної дисципліни: сформувати в аспірантів ряд спеціальних компетентностей, які вимагаються при підготовці фахівців у галузі релігієзнавства, а саме: досліджувати сутність, зміст та особливості змісту і форм мусульманського віровчення, роль ісламу в суспільно-політичному, культурному та приватному житті народів Сходу; визначати значення ісламу у формуванні політичної ідеології та державної практики сучасних країн Азії та Африки, шляхи взаємодії держави та релігійних громад; досліджувати мусульманську концепцію коранічних одкровень, а також проблему співвідношення Корану і суні, основні проблеми мусульманської догматики, такі як свободу волі і приречення, гріх і гріховність віруючого, міру загробного воздаяння, проблему традиції і нововведень, вчення про божественну милість і справедливість, ісламські есхатологічні уявлення; досліджувати та аналізувати культову практику ісламу; поглиблювати існуючі наукові розвідки в галузі мусульманської філософії, аналізу соціального і політичного підґрунтя ісламських богословських і філософських ідей; надавати обґрунтовані висновки щодо проблем мусульманського права як найважливішої складової процесу інституціоналізації ісламу в цілому, а також шаріату як зведеної системи мусульманського права, оцінки цього феномену з позицій історичного і соціологічного підходів; досліджувати теологічну складову діяльності мусульманських релігійно-правових шкіл.

Попередні вимоги:

Аспірант повинен знати:

- роль ісламу в становленні й функціонуванні різноманітних соціальних інститутів.
- особливості ісламу як ідеологічної системи, яка формувалася історично та функціонує нині в боротьбі ідей і думок.
- особливості ісламу не шляхом його критики чи апологетики, а шляхом усвідомлення і поширення неупередженої інформації про іслам, про його духовні цінності та орієнтири його послідовників.

Аспірант повинен вміти:

- аналізувати сучасну карту «мусульманського світу», регіони розповсюдження ісламу, чисельність та етнічну приналежність його прихильників, критерії приналежності до духовного світу ісламу.
- визначати різноманітні фактори у становленні та розвитку ісламського соціокультурного комплексу.
- здійснювати компаративний аналіз існуючої світової наукової і духовної літератури з ісламознавчих питань.
- враховувати в практичній і дослідницькій діяльності специфіку, що є характерною для мусульман.
- виявляти ступінь і характер впливу релігійних та релігійно-етичних вчень на становлення і функціонування суспільно-політичних інститутів у конкретних мусульманських країнах.

Змістові модулі:

- Тема 1. Передумови появи ісламу.
- Тема 2. Виникнення та поширення ісламу.
- Тема 3. Коран – священна книга мусульман.
- Тема 4. Сунна як віроповчальний текст ісламу.
- Тема 5. Основні напрями ісламу та положення мусульманської догматики.
- Тема 6. Культова практика ісламу.
- Тема 7. Заборони в ісламі.
- Тема 8. Початок формування ісламської теології.
- Тема 9. Хариджити і ранні шиїти.
- Тема 10. Калам як раціоналістична теологія й релігійна філософія.
- Тема 11. Виникнення і розвиток теології ашаритів.
- Тема 12. Суфізм як містико-теологічний напрям в ісламі.
- Тема 13. Розвиток теології шиїтів.
- Тема 14. Арабо-ісламська філософія.
- Тема 15. Соціально-філософська думка в ісламі.
- Тема 16. Мусульманське право як найважливіша складова процесу інституціоналізації ісламу.
- Тема 17. Джерела мусульманського права.
- Тема 18. Релігійно-правові школи (мазхаби) сунітського та шиїтського спрямування.

Тема 19. Мусульманське сімейне право.

Тема 20. Регіональний характер застосування норм мусульманського сімейного права в ісламських країнах.

Мова викладання: українська.

Місце у структурно-логічній схемі: ДВА.3.02.06 читається на другому році навчання.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2 році навчання за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» в обсязі 120 годин, у тому числі 24 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 години самостійної роботи.